

vilo plačilno, po prvi instanci izdano povelje — ter obnovilo odločbo prve instance in to iz nastopnih razlogov: V vknjiženem dolžnem pismu naveden je C kot plačilni kraj in zaradi tega smatrati je okrajno sodišče v C za „forum contractus“; določitev te sodne oblasti veljavna pa je tudi za naslednika B-a v posesti zastavljenega zemljišča, ker je le-tà, pridobivši hipoteko, po §-u 443. obč. drž. zak. sprejel tudi na tem zemljišči za tožitelja vknjiženo glavnico po določbah, navedenih v dolžnem pismu.

A če se oziramo na to, da je po zakonu za sopravdnike po §-u 41. pr. sod. obl. ustanovljena podsodnost le izjema splošnega pravila, po katerem se noben toženec ne sme odtegniti svojemu osebemu sodišču, in da se torej ne sme raztegniti po nikakem posebnem, podsodnost ustanovljajočem dogovoru jednega izmed sopravdnikov, tedaj je pritrđiti mnenju, katero izraža pri tem vprašanji Schrutka-Rechtenstamm, pišoč: da le „forum generale“ prvotoženčev, torej njegov „forum domicilii“, oziroma kar stopa na njegovo mesto, odločuje podsodnost sopravdnikov.

Gledé na navedeni razlog moramo dalje trđiti, da tudi dogovor kakega sopravdnika s svojim nasprotnikom, po katerem se je izrecno podvrđel nepristojnemu sodišču (izrecna prorogacija) ne more ustanoviti podsodnosti za sopravdnike.

Gledé na stvar, za katero gré v pravdi, je pa več izjem od splošnega pravila v §-u 41. pr. sod. obl.

Tožbe zaradi likvidacije tirjatev, v konkurzu prijavljenih, a prerekanih, če jih je sploh razsojevati sodiščem, vlagati je vedno le pri konkurznem sodišči (§ 124. in nasl. konk. r.) *) Po odločbi najvišjega sodišča z dne 22. novembra 1859. l. G.-U. 913 dovoljeno je celo z likvidacijsko, proti konkurzni masi pri konkurznem sodišči vloženo tožbo združiti zajedno tožbo zoper sodolžnike kridatarja zaradi plačila tirjatve.

Nadaljnja izjema velja za sindikatne tožbe po smislu zakona z dne 12. julija 1872. l., št. 112 drž. zak., katere je vložiti vedno le pri sodišči druge instance, v čigar okoliš spada sodišče, pri katerem ima službo dotični krivdepolni uradnik.**)

*) Po §-u 124. konk. r. naperiti je likvidacijsko tožbo zoper vse one osebe, katere prerekajo tirjatev, kot sotožence.

**) Po §-u 1. navedenega zakona moči je naperiti vkupno tožbo proti državi in krivdepolnemu uradniku.

Po §-u 4. naredbe pravosodnega ministerstva z dne 25. januarija 1850. l., št. 52 drž. zak. smeti je pri kompetentnem sodišči plačilnega kraja tožiti vse menične dolžnike z jedno in isto tožbo.

Osebnega in hipotekarnega dolžnika smeti je po odločbi najvišjega sodišča z dne 10. avgusta 1858. l., G.-U. 605 tožiti vkupno le pri realni instanci (§ 52. pr. sod. obl.). Slična je tudi odločba z dne 16. marcija 1880. l., G.-U. 7898.

Pristojnosti kakega sodišča pa tožitelj ne more določiti s tem, da izbere svojevoljno kakega toženca in ga imenuje na prvem mestu v tožbi. V tem pogledu omejuje ga določba ces. naredbe z dne 12. majnika 1852. l., št. 112 drž. zak., po kateri je glavnega zavezanca, ako je razviden iz pravnega, v tožbi navedenega opravila, imenovati na prvem mestu v tožbi. Pri solidarnih dolžnikih to ne dela razlike, ker so vsi jednako močno zavezani. Uvaževati pa je omenjeno določbo v drugih slučajih, n. pr. ako sta tožena vkupno dolžnik in porok, ako je tožen z likvidacijsko tožbo vkupno z drugimi toženci tudi oskrbnik konkurzne mase, ki ga je po §-u 24. konk. r. imenovati vedno na prvem mestu, ali če se s sindikatno tožbo tožita vkupno država in krivdepolni uradnik, ker le-ta velja po zakonu za glavnega zavezanca. V izpodbijalnih tožbah nevesti je tisto osebo na prvem mestu, kateri je v prosep izpodbijano pravno opravilo (§ 31. izpodb. zak.; od. najv. sodišča z dne 17. decembra 1890. leta, Links 1866.).

Ako je tožba v navedenem pogledu nedostatna, ni je vračati v popravo, nego jo je po omenjeni ces. naredbi zavreči uradno.

Konečno omeniti nam je še to, da je po odločbah najv. sodišča z dne 26. febr. 1868. l., G.-U. 3004 in z dne 18. marcija 1890. l., Links 1547, kedar tožbo sprejme káko, po §-u 41. pr. sod. obl. nepristojno sodišče, upravičen jedino le prvotoženec uporabljati ugovor nepristojnosti sodišča, da ostalim tožencem ne pristojta ta ugovor in sicer niti ne glede na dvorni dekret z dne 4. septembra 1801. l., št. 535 zb. pr. zak., ker se nanaša ta dekret samo na meritorne ugovore, niti ne glede na dvorni dekret z dne 5. marcija 1847. l., št. 1042 iste zbirke, ker je prvotoženec, ki je izostal od obravnave, molče pripoznal pristojnost

sodišča in torej ni moči trditi, da ima vkupno korist s sotoženci pri njih ugovoru zaradi nepristojnosti sodišča. Sta li ti odločbi utemeljeni, o tem izpregovorimo drugikrat. Tu omenjamo le še odločbe najv. sodišča z dne 29. marcija 1859. l., G.-U. 762, po kateri ostane sodišče pristojno, naj se tudi prvotoženec po vročitvi tožbe izpusti iz pravde. Ta odločba utemeljena je po določilu §-a 6. pr. sod. obl.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Kedaj so upravičeni sodni ukrepi za varstvo nedol. otroka proti volji očetovi?

Vid K. zaprosil je dne 22. marcija 1890 pri okr. sodišči v H., naj zaukaže Ivani R., katera njegovega triletnega otroka pri sebi drži proti njegovi volji, da mora otroka v treh dneh vrniti očetu v nadziranje in oskrbovanje.

Okr. sodišče v H. je z odlokom zavrnilo prošnjo Vida K. iz razlogov: Ivani R. bil je otrok prositeljev, kateremu je sorodnica, izročen v nadziranje in oskrbovanje uže z odlokom z dne 30. aprila 1889 zategadelj, ker se je uvidelo, da Vid K. ni sposoben, nadzirati in oskrbovati svojega otroka, ki je pri Ivani R. bolje spravljen, nego pri Vidu K., odnosno pri njegovi sestri, s katero on, vdovec, vkupe živi; rečeni odlok zadobil je pravno moč in sedaj ne gre, da bi okrajno sodišče svojeoblastno premenilo svoj prejšnji izrek, zlasti ne, ker Vid K. ni navedel razlogov, iz katerih bi varuško oblastvo moralo spoznati, da vzgoja otroka pri Ivani R. ni varna; trjena beda Ivane R. ni takšen razlog, sosebno ker Vid K., kolikor sodišču znano, s svojim imetjem ne presega Ivane R.

Predočbo, katero je na to Vid K. podal, je okr. sodišče z odlokom z dne 23. majnika 1890 zavrnilo, sklicujoč se na odlok z dne 30. aprila 1889, iz katerega je Ivana R. pridobila pravic in ki ga torej na predočbo ni moči premeniti.